

File Copy

SUMMER INSTITUTE OF LITERATURE,
MASULI, MALAYBALAY,
BUINION, PHILIPPINES

Agnam

Liblu Abnasa

6th Bilaan Primer

D.P.
BILAAN

SUMMER INSTITUTE OF LINGUISTICS

AGNAM

LIBLU ABNASA

SUMMER INSTITUTE OF LINGUISTICS
MASULI, MALAYBALAY
BUINIONG, PHILIPPINES

6th Bilaan Primer

Pre-publication
Impression

25055

Preface

The consonants of Bilaan are: b, k, d, f, g, h, l, m, -n, ng, s, t, w, y, and glottal stop shown as - or '. They are pronounced as in the Filipino National language (Tagalog), with the exception of "f", which is pronounced as in Spanish. An unusual contrast exists in Bilaan in that certain words such as sangwas 'to play' are pronounced san.gwas and not, as might be expected sang.was nor sang.gwas. (Period within a word represents a syllable boundary). These contrast with other words such as twing.gal 'to shoot', in which there is a true ng sound at the end of the first syllable. Since the syllable as in san.gwas occurs, however, only at a boundary between an affix and a word base, and since the number of cases in which it contrasts with an ng.g or ng.w type sequence are relatively few, it is assumed that the symbolizing of this contrast may be omitted without undue ambiguity. Stress always falls on the final syllable of a word base.

The vowels, a, e, i, o, and u, are similar to those in Spanish. There are two additional vowels, ä, the papet vowel, which is pronounced very much like the vowel e in Pangasinan language; and ɛ, which is similar to a, but formed farther back in the mouth. For test purposes in these early translations the phoneme a is left unmarked, causing it to appear the same as a. The purpose of this test is to reveal whether or not the context will be sufficient to clarify possible ambiguities.

Di kagatbuau Dwata mimò i langit lè tanà. Na i tanà sash bawah na landà gukal, kmifuh di tah i tanà. Na i Tulus i Dwata magu di tah bawah i dad eel.

Na gman i Dwata, Timgimò i nang; na tì nun nang. Tàn i Dwata i nang na too fyà; na snatnga i Dwata i nang na kifuh. Na dnagit i Dwata nang Du, na i kifuh Butang. Mda i flabi kal di flafus satu du.

Na gman i Dwata, Timgimò mabal banwa di gutnga i dad eel, na snatngaaam i dad eel di dad eel. Na nimò i Dwata mabal banwa na tannga i dad eel di dungan i mabal banwa amda di dad eel di tah mabal banwa. Na tian amgimò. Na dnagit i Dwata i mabal banwa Langit. Mda i flabi kal di flafus tagalwa du.

Na gman i Dwata, Timgimò i dad eel di dungan i langit stifun i satu gunnà, na amgimò

i kafag tanà tataan. Na tian amgimò. Na dnagit i Dwata i kafag tanà Tanà, na i satu gustifun i dad eel dnagitan dad Mahen, Na taaan i Dwata too fyl. Na gman i Dwata, timgimò i tanà ftabb bnas, i dad falà mabà bangà, na i bangà kayo mabà bangà di kanan kagkah, i bangà dee di kanan, di tah tanà. Na tian amgimò. Na i tanà mabà bnas, na dad falà mabà bangà di kanan kagkah, na i kayo mabà kanan bangà na i bangà dee di kanan, di kanan kagkah. Na taaan i Dwata too fyl. Mda i flabi kal di flafus tagatlu du.

Na gman i Dwata, Timgimò i nang di mabal banwa i langit du tanngà i du amdà di butang; na di gamo timgimò dad ill, na i dad bang, na dad du, na dad fali. Na timgimò i nang di mabal banwa i langit du mle nang di tah tanà, Na tian amgimò. Na i Dwata mimò alwa malbang mnang, i too bong nang magot i

du, na i tukay nang magot i butang; na nimoan i dad blatik sa. Na fnʌ Dwata alʌ di tah mabal banwa di langit du mle nang di tah tanà, na magot i du na lè butang, du tanngà i nang di kifuh. Na tʌn i Dwata too fyʌ. Mdà i flabi kʌl di flafus tagfat du.

Na gman i Dwata, Timgimð i eel maba mgagid kmamang di nun nawa, na i anuk mayʌng di tah tanà di mabal banwa di langit. Na nimð i Dwata malbang nalaf, na kðʌn amto lmanaf kmamang i nʌba i eel di dala kagkah, na kalbong anuk fnafak di kanan kagkah. Na tʌn Dwata too fyʌ. Na i Dwata fansyʌ alʌ, manan, Af'bʌnga na mbʌl gamo, na fanano-yu i eel di dad mahen, na fbʌl anuk di tah tanà. Mdà i flabi kʌl di flafus taglima du.

Na gman i Dwata, Timgimð i tanà maba i mto almanaf di kanan kagkah; safi, na dad

kmamang, na almanaf di dala kagkah. Na tian amgimò. Na nimò i Dwata i lmanaf di dala kagkah, na i safì i dala kagkah, na i kdàa kmamang di tah tanà di dala kagkah. Na tlaan i Dwata too fyà.

Gman i Dwata, Mimò ato to lagi di gito akbawàh; na fagot alà i dad nalaf di lam mahan, na dad anuk di langit, na dad safì, na kdàa di tah tanà, na kdàa akmamang di tah tanà. Du aye nimò i Dwata to lagi di kanan kbawàh, di kbawàh i Dwata nimoan; lagi na libun nimoen alà. Na fansyà i Dwata alà, na gman i Dwata dala, Fbàngà na fbàl gamo, na le-man fanano-yu i tah tanà, na nagotam; na nun akgagotam i dad nalaf di lam mahan, na i dad anuk di langit, na akdàa amto almanaf kmamang di tah tanà.

Gman i Dwata, Nauam, able gu di ga kdlaa fala
mlba kbangla di bawah i tanà, na kdlaa kayo
manga bnè; di ga gable gu gal knaan. Na di
kdlaa lmanaf di tanà, na di kdlaa anuk di langit,
na di kdlaa lmanaf kñemang di tah tanà di nun
nawan, able gu di dala kdlaa bnas du gal knaan.
Na tian amgimò. Na i Dwata tawanan kdlaa
nimoan na nayam bong too fya. Ma i flabi kal
di flafus tagnam du.

Du aye i langit na i tanà tafnga, na dad
mlabung. Na di gfitu du Dwata fngan i kanan
nimò i tanimoan, na ftud kanan di tagfitu du
amda di nimoan. Na fansyam i Dwata i gfitu du,
na tangfingan; na i Dwata aftud di du aye du
fnga i gmanan na nimoan.

Genesis 1 to 2:3

Kanto mbäl i dad to lagi di tah tanà, na dad ngà libun to di dala, na dad ngà lagi i Dwata tlaanla dad ngà libun i to too landay; na klola nwà dala nimo-la yaan. Gman i Dwata, Tulusgu là sanfatin i to lagi duanan sa ungad, du ye i dun di kanan amlatuh alwa falò fali. Nun dad malbang dad to di tah tanà di du atù, kanto kal i dad ngà lagi i Dwata i dad ngà libun dad to, na tamngà ala di dala, na malbang ala kamdis dad to lagi, na dad to lagi mun glal.

Na tlaan i Dwata i ksaslä i dad to too bong di tah tanà, na i dad fandamla di lam fufung too gamsalà klit i du. Na msal i Dwata di kimoan i dad to na kafkahan di tah tanà, na malba i fufungan. Na gman i Dwata, falmogu i dad to i nimo-gu di tah i tanà, dad to na almanaf na kdla akmamang na

dad anuk di langit, du nsalgu i kimo-gu dala.
Agnagan i Dwata maya ku Noah di kakdo.

Ani sa i dad bal Noah. Noah sa too tluh to na mtiu di kanan akto; na Noah magu dama Dwata. Nun tlu ngà lagi Noah, Shem, Ham na lè Dyafeth.

I tanà too ti balok di Dwata, na i tanà afnò ksamuk. Na maya i Dwata di tah tanà na tamanan i kbalok, du kalbong i to na lmanaf balok i dalanla di tah tanà. Na gman i Dwata di ku Noah, Di gukal i kalbong to na lmanaf kal di dag amdu ni, du i tanà afnò i ksamuk amda di dala. Na ani falmogu ala lè i tanà. Mimò ga i bong awang di kayo gofel. Mimò ga dad fnifil, na bnalawam di laman lè di lwa. Ani i btas i kimoam dun. I ktahaan tlu latuh kubit, na kabalan lima falò kubit, na i kdatahan tlu falò kubit. Nimoam di tah

i tambah satu kubit, na i takab afkaham di kililan di nun di dunganan, lè di galwan, na gatlun sadò i dad saal. Na nayam agu, balù do, maba dunuk di tah i tanà du falmo kalbong to na almanaf di kalbong nun nawa, di dungan langit; na kdlaa dini di tah tanà mati. Bay di ga nimo-gu kasadyandita; na ga fusuk gatù di lam i bong awang, magin i dad ngaam lagi, i ga yaan, na i yaan dad ngaam lagi. Na di kdlaa nun nawa libun lè lagi nabam manalwa di tù lam bong awang du fylà là alà mati. Na kdlaa i dad anuk di dala kagkah, na i dad safì di dala kagkah, na kdlaa kmamang almanaf di tah tanà di dala kagkah, manalwa nabam fylà là alà mati. Na maba ga dad aknaan, na santifunam alà, du fylà aknaanyu na alà. Amdà di kdlaa dak i Dwata di ku Noah nimnan.

Na gman i Dwata ku Noah, Fusuk ga na i dad dama di lam gumnaam di tu di lam i bong awang, du albo ga i taangu tluh to di dagu dini di bal ani. Di kdaa amtiu almanaf lagi na libunan nabam manfitu; gabay almanaf la amtiu lagi na libunan nabam manalwa. Na i dad anuk di langit lagi na libun leam nabla manfitu, du fyaa ambal ala di tah i bawah i tanà. Di gfitun du fangu fulan ulan di tah tanà fat falob du na le-man fat falob butang. Na kdaa nimo-gu di nun nawa falmogu dini di tah tanà. Amdà di kdaa dak i Dwata di ku Noah nimanan.

I kakal i dunuk di tah tanà Noah tanam latuh fali i ktuan. Na klo fusuk Noah na i ngaan lagi na yaanan na yaan i ngaam lagi di lam bong awang, duanan fan kal i bong dunuk. I dad amtiu lmanaf, na i dad almanaf la amtiu, na i dad anuk, na kdaa kmamang di tah tanà,

fusuk man alwa di bong awang Noah, lagi na lè libun, du dák i Dwata ku Noah. Na kanton almius i gfitun du i eel i dunuk taditah i tanà.

Di gnam latuh fali, di galwa bulan, na di gasfaloan fitu du di bulan, aktua Noah, i bong sfutan i mdà di gumngalam matbah, na lè i fintu i langit amgukà. Na klon i mulan di tah tanà fat falò du na fat falò butang. Di du aye fusuk Noah man Shem, na Ham, na Dyafeth, i dad ngà Noah, man yaan Noah, lè i tlu yaan dad ngaan di lam bong awang, ala na kdla almanaf di dala kagkah, na kdla safi di dala kagkah, na kdla kmamang akmamang di tah tanà di dala kagkah, na kdla anuk di dala kagkah. Na ala magin ku Noah manalwa kdla almanaf di nun nawa tû di lam

i bong awang. Na kalbong i dad gatù di lam, lagi lè libun almanaf, du aye i dàk Dwata. Klo i Dwata tmakab kanan di lam.

Na i dunuk klon fat falò du di tah tanà; na dad eel tì matnù, na nkatan i bong awang di tah tanà. Na i dad eel tì tamnò na tamnò di tah tanà; na i bong awang tì magklat di tah i bawah i eel. Na i eel tì tamnò kakdisan di tah tanà, na balù i gumdatah i dad bulul di dungan i langit tì maglimun. Asfalò lima kubit akdatah i dad eel manak, di dad bulul maglimun. Na kdàa mati di tah tanà, dad anuk, dad safi, dad almanaf, na kdàa kmamang, na kdàa dad to, na i dad lam nawa magu di lam ilung, di kdàa di tah tanà, mati. Na kdàa amto dini di tah i bawah i tanà tamalmo, dad to, dad safi, dad kmamang di tah tanà, na dad anuk di tah langit. Aldò Noah na kdàa magin kanan di lam bong awang amto. Na tì manak i eel di tah tanà amlatuh lima falò du.

Na tagtulan Dwata Noah na lè akdaa
dad amto, na kdaa dad safi di lam i bong
awang. Na fbal i Dwata i nos di tah tanà,
na klo i eel amtan. I sfutan di gumngalam
na i tanba di langit ti magsang, na i ulan
amda di langit ti manak, na i eel samfulè
di lam tanà. Na di kakal di mlatuh lima
falò du i dad eel tamtan. Na i bong awang
tagadkal di gfitu bulan na di gasfaloanfitu
du di tah i bulul dnagit ku Adadat. Na i
dad eel tamtan kal di gasfaloan bulan, na
di tnanin du i gumdatah i bong bulul
tatlan.

Na kanto kal i fat falò du, nukà
Noah i tanbah i bong awang nimoan. Na
dakan i wak mayang di tah i eel kal i
kakafag i eel di tah tanà. Na klon lè
amda i lmugan du nayun i eel ku tamti

di tah i bawah i tanà, gabay là ti gaftud i lmugan duunan du landà gumdafan. Na klon samfulè di ku Noah di lam bong awang, du i bong i eel là amtan di tah tanà. Na dnawatan i lmugan di kanan di lam bong awang. Na fatan Noah fitu du fa klon amdaik almugan le-man amda di lam bong awang. Lè samfulè almugan di ku Noah di kaflabin, bangaan i doon Olib di baan, gudmillà Noah i eel tamtan di tah tanà. Na lean fatan fitu du fa, klon faba i almugan; na talaan samfulè di ku Noah.

Na kanto kal i nam latuh satu fali, di tnanin bulan, na di satu du, takafag i eel di tah tanà. Na klo Noah amwl i safang i bong awang na damwang, na tnanan i bawah i tanà takafag. Na di galwan bulan, di alwa falò fitu du i tanà takafag. Na tatalù Dwata i ku Noah, gmanan, Lamwà ga di bong awang, ga, lè i yaanam, lè dad ngaam lagi, lè i yaan i dad ngaam lagi. Nvbam lamwà akdla dad

amto, na dad almanaf, dad anuk, dad safi, na kdla dad kmamang di tah tanà, na fbanga lè ambal game di tah tanà. Na klo Noah lamwà magin i ngaan lagi, yaan i ngaan lagi, na kanan yaan. Na kdla dad almanaf, dad kmamang, dad anuk, na kdla dad almanaf kmamang di dala kagkah, lamwà di bong awang.

Na klo Ncah ftadag i fatal gudamsù di Dwata, na nwlan i mtiu almanaf, amtiu anuk, na dsuan antam di tah fatal gudamsù. Na gungaf i Dwata too fyà bun, na gman i Dwata di fufungan, Talà gunan fansasà i tanà du mdà i dad to, du i fandam i dad to di lam fufunga slama salà, na talà gu falmo i kalbong i kdla dad amto, di kibò gu dala. Di klon to i tanà ani, di kaflah na lè di kaktu, di katno na lè di init, di kbal i sabnal lè balat, na i du lè kifuh, là tian manak.

Genesis 6, 7, & 8

Kafngʌ kdʌʌ ani atnilaw Dwata Ablaham,
na gmanan di kanan, Ablaham: na gmanan, nʌyʌm,
dini agu. Na gman Dwata, anwʌm nan i ngaam, i
sʌt ngaam Isaak, i toor kando, na gatù ga di
banwa Modiah, na dsuam kanan di tÙ di antam adsù
di tah satu bulul i gutamðò gu ga. Klo Ablaham
tadag i mtek flafus, na samyà i kanan kudà na naban
i Twa kanan lammuk lagi, na Isaak ngaan; na tmifak
i kayo du antam adsù, na klon tadag na gatù di
banwa tulan Dwata dun. Na di gatlun du afdatah
Ablaham kanan mata na tΛnanan i banwa too mawag.
Na gman Ablaham i dad lammok lagin, Fatan ga dini
di safed kudà du agu lè i ngà ani gatù di tah na
mangamfù agu, klogu samfulè di gamo. Na anwʌ
Ablaham i kayo dsù na kahan di tah Isaak i ngaan;
na nʌwan i lifoh di falalan na lè bausung, na
kicla amdà alwa ala. Tatallù Isaak di ku Ablaham
maan, gmanan, A mè, na gman i maan, Dini agu sa

nga-gu. Na gman i ngaan, Nayam, i lifoh na kayo; nl̄ sa i ngà bilibili i ntam adsù? Na gman Ablaham, A ngà, i Dwata mle ngà bilibili antam adsù: na klola mdà alwa ala.

Na kal ala di banwa i tulan Dwata dun, na ftadag Ablaham fatal gudamsù di tù, na filan i kayo di fyn kafkah, na bnakusan Isaak i ngaan, na filan kanan di tah fatal gudamsù di tah kayo. Na nulut Ablaham i bansung du fanan fnati i ngaan. Na i Saligan i Dwata tamlo ku Ablaham amdà di langit, gmanan, Ablaham, Ablaham. Na gman Ablaham, Dini agu. Na gnanan, Nangam fill i sigalam di ngà ani na nang nun kiboam dun; du gadu-gu too ga likò i Dwata di klayam laam fnang di iagu i ga ngà, i alò ga ngà. Na nklat Ablaham matan di maya, na tlanan di kagolan i ngà bilibili ambakus i suktan. Klo Ablaham gatù na nyau i ngà bilibili na dsuan di ntam adsù

na nwlan i ngà bilibili na dsuan di ntam adsù atlas i ngaan. Na dnagit Ablaham i banwa aye Dyehobah-dyideh; agdagit kal di mdu ni, di tah bulul i Dwata tlan tan.

Genesis 22:1 - 14

Na kanto ala mdà magu di bulul Hod
di dalan gatù di mahen Fullà, du almibut di
banwa Edom; too mlidù i kalbong dad to du mdà
i dalan. Na i dad to samtulan i ksasλ i
Dwata, na lè Moses, Det i duanyu mabla gami
amda di Egiffafatim gami di lam i dlag di
landλ knaan na landλ eel, na gami tatasλ i
balmi i Manna. Na fλba i Dwata ulad lifoh di
dad to, na maket i dad to, na dλa dad to
Islael mati. Andà aye i dad to gatù ku Moses,
mala, Gamsalà gami, du sasλ kastulanmi i
Dwata, na lè di ga; dmasal ga di Dwata du nwlan
fawag i ulad di gito. Na dmasal Moses di dad
to. Na talù i Dwata di ku Moses, Mimò ga ulad
lifoh, na fñlam di tah i kayo fdak; na ku timto
i naket i ulad maya dini amgulè. Na nimò
Moses i ulad linti na kahan di tah i kayo
afdak, na ku timto i to naket i ulad na maya

dini di ulad linti, amgulè.

Na kanto ankàt Moses i ulad di lam i dlag, salngad i kakàt i Ngà i Dwata, du ku timto faglut di kanan nun nawa là lanah, bay nun nawa di landà san.

Du i Dwata kandon i banwa ani du blen i lò sat i Ngaan lagi sut, na ku timto faglut di kanan là lanah bay nun nawa di landà san. Du Dwata dakan i Ngaan dini di banwa di là falmo i banwa, gabay i banwa galwà amda di kanan.

Numbers 21:4 - 9

John 2:14 - 17

I Gulngalà fita di ku Solomon di banwa Gibiyon fagun di kna lam kifuh. Na gman i Dwata, Amni ga det i knaylam di dagu. Na gman Solomon, Du fnitam di fasakam ma-gu Dabid, i bong nawam di kagun di ga di ktoo, na kaglut di matam, na mtiu fufung di ga; na akbusakam kanan bong kakdo i kablem kanan ngà lagi, sudang di kanan akdatù mdu ni. Na ani, A Gulngalà Dwatagu, du nimoam agu i fasakam, datù, di tlas magu Dabid; gambat agu tukay ngà, na là gadà-gu fusuk na lamwè. Na i fasakam amni di gutngà i dad to nalekam, bong dad to, di là gagan ansa i klabungla. Duñan banlem i fasakam akfulung di lam fufung i mukum dad tom, du fyà gada-gu faldam di fyà man sash; du timto agmagan mukum i mlabung dad tom ani?

Na i taluan ani gafyà i nawa i

Dwata, i kafni Solomon i kdla ani. Na gman i Dwata i ku Solomon, Duñnan ani balingam afni, isla kafnim i nawa i dad to fsash ga, gabay afnim di ga di kgadla fandam mukum, na ani nimo-gu di ga akdla i manam. Na blegu di ga i ksfulung na i fufung too gmadla, du fylandla te salngad di ga, na balu atmadol di gamawla akfulungam. Na le-gu ble di ga i dad la afnim, i dad aknun na kafla, du fylandla dama datlu salngad di ga di kloonto. Na ku ga magu di do akdalian, na busakam i do dad atdb na i do dad katla, di kagu maam Dabid, du klegu fantahla i ga du.

Klo Solomon mukat, na gadlaen khan. Klo gatu di Dyedusalem, na tadaq di safed gunna dyandi i Gulngala, na damstù dad antam adshe na dad manak adsu, na klon mimò aknaan di kalbong dad fesakan.

Na klo i alwa libun mimò salà gatù di datù Solomon, na tadag di safedan. I gman satu libun, A gulngala-gu, agu, na i satu libun ani, amnλ di satu gumnl; na sut di dagu i ngà, di safedan di lam gumnl. Na kanto kwl di gatlu butang i ksut i nga-gu, na i libun ani lè sut kanan ngà. Na alb̄ gami; landλ damami di lam gumnl. Di kifuh aye i ngà i libun ani mati, du gilaan. Na di gutngà kifuh, amtek kanan, na nwlan i nga-gu lagi, na fkahan di kfλn lam i fasakam libun kudang. Na lean anwλ i kanan ngà mati, na fkahan di kfλgu. Na kantogu mukat flafus du fantutu-gu i do ngà, tlaangu tamati. Gabay kantogu fandam di flafus nayλgu isλ do ngà lagi. Na gman i satu libun, Isλ, i ngà amto ani, do ngà lagi, na i mati ani ga ngà lagi. Na

gmanan, Lè, i ngà lagi mati i ga ngà, na i mto dagu ngà lagi. Aye kastulanla di safed i datù.

Na gman i datù, I man i satu, I ngà amto ani do ngà lagi, na i mati ani ga ngà lagi; na man i satu, Isà, i ngà lagi mati ani, ga, na i ngà lagi mto, do. Na gman i datù, Nabayu do dini sundang. Na klola mabà i sundang tù di datù. Na gman i datù, Bansek i ngà amto ani di alwa, atngà di satu na lè atngà di satu. Na i libun amfun i mto ngà ani, du toon kanbong nawa i ngean, gmanan di datù, A gulngala-gu, ablem di kanan na ni ngà amto, na nangam fnati. Gabay i satu libun gmanan, Nangta anfun, gabay afyà ku bansek. Na klo i datù talù, na gmanan, Blew di kanan i ngà amto, na nangam fnati; duwanan kanan i toe yean. Na kdàa Islael amlinga i kusay i datù Solomon; na kan like-la i datù ani di kanan kusay: du tañla i kfulung Dwata

dee di kanan di galan kusay.

I Kings 3:5 - 28

I ksut Dyisas Kdays gambat ani. I ye Dyisas, Madi, yaanto sa Dyosef, di là ala fasagwà tian nun ngaan di Tulus i Dwata. Madee Dyosef i yaan Madi, too to, i là maylan mimò kya Madi fanan kah. Di laman faldam, tian akna Salig i Dwata tadag di safedan, na manan, Dyosef, i ngà Dabid lagi, nang ga likò, anwaam Madi yaanam, du i ngà i lantianan mgimo mda di Tuus i Dwata. To di kanan fan ngà lagi, na ye dagitam dun Dyisas, du kanan falwà kanan dad to mda di dala dad salà. Du ani gdohò agman i Gulngalà di to munan atmugad tnallù i Dwata, manan, Nayayu, nun amtiu sawang libun tian maltian na sut ngà lagi, na i dagitan adnagityu Emmanuel, i gugtatk man, i Dwata dini di gito. Kanto mukat Dyosef di gukudangan, nimanan i gman i Salig i Dwata Gulngalà di kanan; na manan Madi i yaanan, gabay, silang ala sgafat nawa kanton

fngā to i tnanin ngā lagi, dagitan Dyisas.

Di kanto to Dyisas di Betlehem
banwa Dyudiya di du datù Hedod, nun fulung
dad to amda di gusut i du gadee di
Dyedusalem, manla, Nl i taguto i Datù i
Dyus? Du tataanmi i blatikan, na du gadini
gami mangamfù gami di kanan. Kanto mlinga
datù Hedod too ti book nawan, na kalbong
Dyedusalem magin kanan; na santifunan kalbong
amdatah fadi na i dad to galmatak du snalakan
di dala nl i guto Kdays. Gmanla di kanan,
Di tù di Betlehem di banwa Dyudiya, du
tagbatak i to muna tmugad i talù Dwata, Na
ga, A Betlehem, di tanà Dyuda, ga là ti
tukay di dad ngā datù lagi di banwa Dyuda;
du mda di ga lamwà satu Gubinadol malak i
dad togu Islael.

Klo Hedod tamlo i dad fulung dad

to di gumatfingan du snalakan di dala det i knl
i du kitala i blatik. Na klon andak dala na tū
di Betlehem, manan, Magu gamo na tooyu fanngabal
tukay ngà, na ku tlaanyu fangada-yu agu du gatù
agu mangamfù di kanan. Kantola fnga falninga man
i datù klola mdà, na ye klola mita i blatik di
gusut i du mnà di munala, kal tū di gufanakla
gumitala i tukay ngà. Na kantola tlaan i blatik
too ala afnò i klahaw. Na akgatu-la di lam
gumnl tlaanla i tukay ngà di safed yean na klola
fugan na mangamfù di kanan. Klola mukà di kanan
i mabtas nabala, blawan na flankinsens na lè mal.
Na fangada-la ala fagu di kna nang ti samfulè tū
ku Hedod, gabay ti ala flas mulè di dala banwa di
mahal dalan.

Na kanto ala mdà na klo i Salig i
Gulngalà fita ku Dyosif fagun di kna, na manan,
Tadag ga, nablam i tukay ngà na i yean na milah

ga tù di Egif, na mnʌ ga di tù kal di ktulangu
ga; du Hedod amngabal i tukay ngà ani, du
falmon. Na klon tadag na nwʌan i tukay ngà
na yean di lam kifuh du mdà alʌ gatù di
Egif. Na mnʌ alʌ di tù kal di kfati Hedod.
Du ani sa i tagbatak agman i Gulngalà i to
tmugad i talù i Dwata.

Matthew 1:18 - 25

Matthew 2: 1 - 15

I kabanwa i Dwata di tah langit
fanlinginan di sfalò sawang libun, i mwλ dala
salò na smitong to sansong. Na lima di dala
fulung, na lima book. Alà i dad book mabla
salò bay landλ fngalo laman; gabay i fulung
mabla fngalo di sabuy na dala salò. Di là fa
kal i to sansong, akdala milla na kudang. Di
gutngà i kifuh, nun lingala kit, Nayayu i to
sansong tadee, gatù gamo smitong. Na kdala i
dad sawang libun amtek, antamla i salo-la.
Gman i dad book di dad fulung, Banleyu gami i
fngaloyu, du gami salò takamlaf. Gabay gman
dad fulung, Lè, du là tì gablaan di gamo man
gami; gabay gatù gamo di to fabli na mli gamo.
Lamla gatù amli takal i to sansong, na dala i
dad gatlagad fusuk magin kanan tù di lam
gusamsong, na klo i takab tamagtakab. Lè amlo
takal i dad dama sawang libun na mania,

Gulngala, Gulngala, nukaam di gami. Gabay agmanan, Di kaglutan mangu di ga, la gada-ta ga. Duunan mantay ga, du la gadlam i du na odas i kakal i Nga i to, Lagi.

Matthew 25:1 - 13

Na ani klon le-man tambo di kilil i mahan, na dee asbung di kanan mlabung dad to, du aye fusuk kanan di awang na sudang kanan di awang di tah mahan; na mlabung dad to dee di tanà di kilil mahan. Na tdoan ala i kdla kagkah di fled, na i tdoan manan dala: Flinga gamo; i sat to mlah gatù du sabulan i flahan. Na kanton i smabul i bnean i dad dama mtatak di kilil dalan, na i dad anuk gadee na tmukla dun. Na dad dama bnean tatak di lam batu di landla too tanà, na klon tmabò di landla kngalam i too tanà. Na kanton msut i du tian amlanas duanan landla too dalilan. I dad dama tatak di lam i dad sual na tmabò, klo i dad sual almabed dun, na landla bangsan. Na dad dama ftatak di fya tanà, na tmabò mangga daa, na i bangala dad dama mangga tlu fallò, na dad dama nam fallò, na dad dama mlatus. Na manan di dala, Ku timte nun klinga

flingʌ, flingʌ gamo.

Na kanton alð sat, i dad to na lè
i sfalð alwʌ doan asmalak di kanan i fledan.
Na manan di dala, Di gamo tagman i kabanwa
I Dwata tamalwa, bay di dala di lwà agman
ani di fled; duñnan tlañ bay là dillʌ, na
lingʌ gabay là glabatan; du lè sanfulean du
fyʌ kandon. Na manan di dala, Là glabat i
fled ani? Det i kgadlaam i kdʌa fled? I
tomlah smebul i talù. Na ani sa dala di
kilil dalan, di gusmabulla i talù; kantola
lingʌ, Satanas gadee flalan anwʌ i talù i
tasabul di fufungla. Ani sa ala salngad i
dad sabul di lam batu, ala i mlingʌ talù
flalla dnawat di klahaw; na landʌ dalilla
di dala, du aye là timlon: kadang, kanto
kal katdok ku aktilaw amda di talù, mlal ala
fugʌn. Na ani sa ala smabul di lam dad

sual ; ala i salngad alminga i talù, na i knayà i
panwa ani, na ibal i kayaman, na ayà i dàa knun,
fusuk di lam na lnabedan i talù, di mda aye talà
mungan. Gabay ala i sabul di fya tanka amlinga i
talù adnawatla na munga tlu falò, nam falò, na
mlatuh.

Mark 4:1 - 20

Kanto astifun i dad dák Dyisás di
kanan, tulania i kdaa nimo-la na i atde-ia.
Gman Dyisás di dala, Salu game dyá di
gumanak banwa na f'tud game là amlo. Du dala
dad to gadini na gatù, na landà kagasläng di
kakaan. Klola mdà smakay awang alò dala di
banwa gumanak. Na kanto tlaan dad to alà mdà,
dala gmadà kanan na sadluh alà lamwà di dad
banwa aye, na guna alà, na stifun alà gatù
di kanan. Kanto tlaan Dyisás dala dad to gadee,
lamwà kanan na fnò i kakdon dala, duwanan alà
gambat dad bilibili i landà mantay dala. Na
klon tamdò dala dala kagkah. Na kanto mlo na
i du tamdanà, gadee di ku Dyisás i dad doan,
na gmanla, I banwa ani, banwa manak, na i du
tamdanà. Dakam alà tò di dad banwa, na mli
alà knaan, du landà knaanla. Na gmanan di
dala, Banleyu alà knaan. Na gmanla di ku

Dyisas, gatù gami na mli gami btas walu falò filak fan na fkaan amlabung dad to ani?

Agmanan di dala, Fila batù fanyu? gatù game na nalyayu. Na kantola gadà, manla, Lima batù na alwa nalaf. Klon amdaik dala sudang di daa bung di amlunu abnas. Na klela sudang di daa bung. Nun dad bung amlatuh to na nun dad bung lima falò to. Na kanto mwì lima batù i fan, na alwa nalaf, alngala kanan tù tah langit na dmasal. Na tanfoan i fan na blen di dad doan du fmì di kdàa dad to. Na i alwa nalaf tanngaan di kdàa dad to. Na kdàlla akmaan na absol ala. Na klela muku i da-la asfalò alwa baañ i gdà na lè i nalaf. Na ala dad kmaan dad fan ani amdadong ala lima libu to.

Mdà dee dakan i dad doan baltik ala fusuk tù di awang, na gatù ala tù di balli mahen di Betseda, na kilon amdaik dad to mulè. Na

kafngan mdak i dad to mulè, gatù kanan di bulul na dmasal. Na i takasdaf i du, i awangla tagatngà i mahan, na alè Dyisas agtagak di tanà. Na tanganan alà fakdis kamwah du i nos amsang dala. Kitan dala ani mayà fayah, na klon gatù di dala magu tah mahan, na bulungan fananlius alà. Kanto taanla kanan magu tah mahan, bulug nawala ku almagol, na mkit alà; du kdaula mita dun na likò alà. Klo Dyisas baltik talù di dala, na gmanan, Falbala gamo, agu ani; nang gamo likò. Na klon kanan fusuk di safedla, di lam awang. Klo i nos fanak na tnikangla di dala kto, na fandam alà di dala nawa, duanla là gadà i batù fan, du i fufungla too megeng.

Kantola kal tû di bawwa Gerdesadet,
dyela tû di falak i awangla. Kantola lamwà

di awang dill i dad to Dyisas, na klola milah na fangada-la i banwala, na nabala di gumill i dad nun atdok, di gumnla gumlingala ku Dyisas. Di kdla gusalun, di tukay banwa, di malbang banwa, di alnigo, tu di guslang filia-di dalan i nun tdok, du kaya-la ku fagotla Dyisas balu i kilil klawhan. Na kdla magot kanan amgulè.

Mark 6:30 - 56

Di du tū munan fāba Sisal Agustus
kanan talū di klamang banwa fbatak dagitla.
Na ani tnanin batak dagit di du Gubinadol
Sidinyas di banwa Sidya. Na kdaala gatū du
fbatak ala, kat satu dala di kanan banwa.
Na Dyosef amda di Galili di banwa Nasadet
salu tū di Dyudiya banwa Dabid galman
Betlehem, duanan kanan sa i bal Dabid. Du
ani afbatak ala Madi i yaanto Dyosef du
tanun ngaan. Na lamla gatū, takal i du
kanan sut i nga. Na kle sut kanan tnanin
nga lagi na kle mungas dun i falnas, na
filan di galgukmaan i kudā, duanan landā
sa gufilan dun gumi.

Na dee di banwa aye nun dad to
mantay billibili di kifuh. Na kle i Salig
i Dwaia kal di dala, na i aknang i
Gulingalà amnang di glibut dala, na ye ti

ala afnb klikò. Na talù i Salig i Dwata di dala, Nang gamo likò; du ani mabla agu di gamo too fya santulan, bong klahaw di gamo akdla dad to; du di gamo to di mdu ni di banwa Dabid i to Gafalwà, Kdays i Gulngalà. Na ani i ilà-yu dun; tlaanyu i ngà fnungas i falnas, millà di gukmaan kudà. Na timsut mlabong Salig i Dwata na dagla i Dwata, manla, Dayan i Dwata di tù di tah, na di tanà manak, kafya di klamang dad to.

Kanto mulè i dad Salig i Dwata mdà di dala gatù di tah laugit, astulan i dad to mantay bilibili, manla, Amdà ato gatù balù kal tù di Betlehem na maya ato kdla man ani, agman i Dwata di gito. Na klole mdà magu too kaltik na tlaanla Madi na Dyosef, na i ngà millà di gukmaan kudà. Na kantola tlaan tulanla i tlaanla i ngà ani. Na kdla dad almidiga ti-la book faldam i Lingala santulan i dad to mantay bilibili di dala. Bay

Madi busakan akdāa man ani, fandaman di
kanan nawa. Na i to mantay bilibili
mulè dagla na dayanla kalbong i dad
lingala na tānla na i gtulan di dala.

Luke 2:1 - 20

Ku timto salu di do na fling^A
talu-gu, na nimoan al^A, fit^Aata ga i to
gusalngadon: kanan salngad i to mimò gumnl,
na nakolan mngalam, na ftadagan tah batu;
na kanto kal dun funuk, i gdisan tmulad i
gumnl aye, na là tì mgincak, du gafdak di
tah batu. Gabay kanan alming^A na là nimoan,
salngad i to mimò gumnl i là gtadagan di tah
batu. Na kanto tulad i kamdis dunuk tian b^Ak,
na kanton i b^Ak i kalmo gumnl aye too bong.

Luke 6:47 - 49

Na nun i to amsan tadaq na tniliwan
Dyisas, manan, Mestadu, det i nime-gu i
kagfungu nawa landa san? Man Dyisas di kanan,
Det i gbatak di lam tafid? Det i gbasam?
Na tnimalan, Kanborgam nawa i Gulngala Dwatam
mdà di kalbong lam fufungam, na mdà di
layafam, na mdà di galam, na mdà di fandaman;
na i daman saldan salngad i ga kto. Na man
Dyisas di kanan, Glut aktimalam; ani nimoam
na ga mto.

Gabay kanan knayyan falwa i ktag
manan ku Dyisas, Na to i damagu saldan? Na
Dyisas tmimal manan, I to mdà di Dyedusalem
gatù di Dyediko, kanfì i dad to tmaku, na
nlus i klawhan, ne snayla kanan, na mdà ala
tnagakla kanan tafanmati. Na gasjà des i
fadì magu di dalan aye, na kantou taan i to
tafanmati, aniliusan di bali dellan. Na salngad

aye i Lebit, kanton kal di gugilaan aye, gadee na nayla i to tafanmati, na Jean Liusan di bali dalaan. Gabay i Samaditea di kagan gadee di gunna i to tafanmati, na kanton taan, na nun kakdon dun. Na gatù di kanan, na nbadan i slyyan, nkokan fngalo na alak; na fsudangan tah i kanan kuda na nabla tü ëi gunna, na sanlaloan. Na di takwalan, kanton mdà anwlan walu kataf na blen di to runung gunna, na manan di kanan, Salnaloam i to ni; na kdla i fatam dun fule-gu di ga di le-gu kasfuië. Timto di tlu ni fandamam to i dama saldan i to kanfà i dad to tmakri? Ne i to amsan manan, I to fita kakdo di kanan. Kio man Dyisas di kanan, Mdà ga na nimoam salngad ani.

Luke 10:25 - 37

Nun satu to admalong, dnagit ku Lasadus, di banwa Betany, di gumnl Madi na i flanakan libun Malta. (Ani sa i Madi amkck fngalo fy^u bun di Gulngalà na mifu i blian i kanan wak, i kanan flanak Lasadus **admalong.**) Afdak i dad flanakan libun di tù di ku Dyisas, manla, Gulngalà, nayam i too kanbong nawam du admalong. Kanto linga Dyisas ani, gmanan, I tdokan ani là gamfati, gabay dayan Dwata, du fy^u i Ngà i Dwata lagi fy^u magdayan di kanan.

Dyisas too kalbong nawan Malta lè flanakan libun man Lasadus. Kanto linga Dyisas admalong Lasadus, alwa du fa klon amnl di kanan banwa. Kafng^a ani manan di dad doan, Gatù ato di Duudiya lc^a-man. Man dad doan di ku Dyisas, Mestadu, i dad Dyu tù munan farnatmudà batu di ga, na lè ga

samfulè gatù le-man? Gman Dyisas, Isà asfaldo
alwa odas di sdu? Ku i to ragu mdu, là fuganan,
duanan tnanan i salò di lam banwa ani. Gabay
ku i to magu di lam kifuh, fugan kanan, duanan
landà salcan. Ani dad gmanan, na kafngà ni
gmanan di dala, I flanakto Lasadus takudang, bay
gatù agu, du' fya nukatgu di kanan kakudang.
Gman i dad doan, Gulngalà, ku kanan kudang,
amgulè. Gabay i gman Dyisas ani, kfatin, man i
nawala ku gman Dyisas i kanan kakudang. Gman
Dyisas di dala, là glidung, Lasadus tamati. Toc
lahaw nawagu mdà di gamo du là agu di tù, du fya
faglut gamo. Balù aye gatù ato di kanan. Na
gman Tomas dagitan Didimas, di dad daman dò,
Maginto kanan du fya mati ato magin kanan.

Kanto käl Dyisas, tatnan Lasadus
tafat butang klon amnl di albang nilib. Betany
ani, là ti mawagan di Dyedusalem, alò mlukas tlu

kilometlo, na dəə dad Dyu, gatù ku Malta na Madi du bagla anlala dini di flanʌkla mati. Kanto Malta lingʌ tadee Dyisʌs, gatù kanan na smitong, gabay Madi tì fanak tì lam gunnʌ. Gman Malta di ku Dyisʌs, Gulngalà, ku dini ga là tì mati flanʌkgu. Gabay gadʌ-gu balù ani, ku det i fnim di Dwata, i Dwata amle di ga. Gman Dyisʌs di kanan, I flanʌkam le-man amtek. Gman Malta di kanan, gadʌ-gu, lè kanan amtek le-man di ktek dad mati di gusʌn du. Gman Dyisʌs di kanan, do ftek na mle nawa; timto faglut di do, balù kanan tamati, lè nun aktor, na ku timto mto, na faglut di do, talaan mati. Faglut ga anii? Gman Malta di ku Dyisʌs, Haʌ Gulngalà, ta faglut agu ga sa i Kdays, i Ngà Dwata Lagi, du kai dini di lam banwa.

Na kafngan gman ani, mulè kanan na tlon
Madi flanakan libun di gumatfing, manan, I
Mestadu takal na tlon ga. Kanto Madi linga
ani tian baltik tadag na gatù di ku Dyisas.
Dyisas ani là kalan fa di lam banwala, gabay
di tu di gumnà di gusmitong Malta dun. I
dad Dyu di lam gumnà, amlala dala, tlanla
Madi baltik tadag na lamwà, klola tmadol dun
na gmania, Gatù kanan ani di albang du kmadew.
Kanto kàl Madi na kitan ku Dyisas, fugan di
bian na gmanan, Gulngala, ku dini ga là ti
mati i flanakgu. Kanto tlan Dyisas kakadewan,
na i dad Dyu magin kanan kmadew le-man, ti
admalong i tulusan, na malba i kanan nawa;
manan, Nà gufila-yu dun? Gmania di kanan,
Gulngala, flal ga na nayam. Kmadew Dyisas.
Gman dad Dyu, nayam i kalbong nawan ku
Lasadus. Gman i dad dama, Ku kanan i gmagan

fukat i mata to butλ sawang là
gnaganan i fati kal di to ani?

Dyisʌs admalong le-man,
di kanʌn akgatù di albang. I albang
ani ilib na i batu afkahla di baan.
Gman Dyisʌs, Anwʌ-yu fawag i batu.
Malta i flanʌk i tamati manan,
Gulngalà, tasasʌ bunan, duʌnan du
tafat butangan mati. Gman Dyisʌs di
kanʌn, Isa mangu di ga, ku faglut ga,
tʌʌnam i dayʌn i Dwata? Klola mwʌ
fawag i batu di gumnl i mati. Na klo
Dyisʌs afdatah i matan tū tah, na
manan, Kamdom Ma du lingam agu. Na
gadaʌ-gu galam agu lingʌ. Gabay i dad
to tadag i safedgu, agmangu ani, du
fyʌ faglut alʌ ga amdʌk dagu. Na
kaʃngʌn taln ani, atlon di bong kattio,

Lasedus lamwè ga. Na i to eye mati, lamwè magbad i sigalan na blian i falnas, na i bawhan amfungas masala. Gman Dyisas di dala, Antahyu, na faguyu.

Daa dad Dyu i salu tū ku Madi,
mita i kdaa ani, i nimbo Dyisas, na faglut
ala di kanan.

John 11:1 - 45

Kanto fng^a Dyis^as stulan, lamw^a
kanan daman i dad doen di santu asbang
Kidlon, di nun tukay gumala, dee i gufusuk
dad doen na lè kanan. Na Dyudas i
mangkal kanan, gad^{la} gumala ye; du Dyis^as
galsmita i dad doan di banwa ye. Na
Dyudas, faginan di kanan, smal^b na mab^a
tak, i dad mlabung sandalu, le-man i dad
gumdatah sandalu mda tu di gumdatah fadil
man i dad Fadisi. Klon Dyis^as gadaan i
fankal di kanan, snitongan ala, na manan,
Timto i fanngabalyu. Manla di kanan,
Dyis^as di Nasadet. Talu Dyis^as di dala,
Do sa. Ani Dyudas i tamangkal dun tadag
di safedla. Kanton man di dala, Do sa,
ti ala fudul na bak ala di tan^a. Le-man
man Dyis^as smal^b dala, Timto fanngabalyu?
Manla, Dyis^as di Nasadet. Man Dyis^as dala,

Tamangu game agu ni; ku agu fanngabalyu, falwa-yu i dad dama ani. Du i gmanan ani fyʌ gdohʌ, I kdʌʌ blem dagu landʌ satu lanah. Amdà dee Simon Fitel, du nun kanan sundang, ansoan na klon atmibah i fasak mdatah fadì na maklang i kanan klingʌ di kwanan. I dagit fasak ani Malkus. Man Dyisas di ku Fitel, Fuleam i sundangam di lumaan; du i kabù guminum i ble Ma do, sawanggu lè ninum?

Mà dee mlabung sandalu, le-man i gundatah sandalu i dad Dyu kanfʌ-la na bnakuila Dyisas. Muna nabala Dyisas tū di ku Annas; du dunnan kanan i tawa Kayifas, i mdatah fadì di fali ye. Du ani Kayifas santulanan i dad Dyu du fyʌ alð satu to mati nang i kdʌʌ dad to.

Na tradol Fitel Dyisas man lè satu

doan i gadña mdatah fadi fusuk di kanan
gumuk. Gabay Fitel tadag di alwà i
takab. Klo ye i satu dò Dyisas, i gadña
amdatah fadi, lamwà du talù di libun
mantay takab, na fafusukan tû lam Fitel.
I libun mantay i takab ani talù di ku
Fitel, Isa ga satu to dò Dyisas? Man
Fitel, là isa do. Deo di alwà tadag dad
fasak le-man mdatah sandalu, mimò ala
lirik du tho, na mngalang ala; na Fitel
tadag di safedla mngalang.

Snalak i mdatah fadi ku Dyisas
i dad doen na le-man kanan atdò. Tnimal
Dyisas, manan, Agu stulan la-gubuni di
dad to; agu tamdò di sinagog le-man di
temfal; di dad gustifun dad Dyu. Landña
santulangu di gumatfingan. Deti duanam
asmalak di dagu? Snalakam di dad alminga

dagu, ku det gmangu dala; ani, gada-la ku det i mangu. KafngA DyisAs talù ani, i satu gumdatah sandalu tadar na adnafian DyisAs, na manan, Ani i kastulanam i mdatah fadi? Na tnimal DyisAs kanan, Ku sasλ kastulangu, tulnam i sasλ; bay kafyA, det i duanam admafi dagu? Duunan ani Anas fλban abnakus DyisAs tū kana Kayifas i mdatah fadi.

Na Simon Fitel kanan tadar na mngalang. Manla di kanan, Bal ga kλ satu dð DyisAs. Abnalawan, na manan, Lè isa do. I satu fasak i mdatah fadi, i gakad i to tnibah Fitel, manan, Isa ga taangu magin kanan fusuk di lam gumala. Kanto malaw le-man Fitel; ti baltik kamlaat i masal.

Mdè dee di gumnλ Kayifas nabalā DyisAs di tū di gumnλ gumukum. Di toc emtek flafus. Na i dad dala dama lè magin fusuk

di tu di gumnā gumukum, du fyā là ala
magsik, du fan ala akmaan mliusditah.
Klo Faylet lamwā dee di dala na manan,
Det i bintang naba yu di to ani? Na
manla di kanan, Ku isa sasñ nimð naba i
to ani, la-mi naba dini di ga. Na man
Faylet di dala, Anwa-yu dee di gamo, na
nukumyu di gamo ukum. Dad Dyu manla di
kanan, Là fyā di tafid ku fnatimi i to.
Du ani sa tagdohð gman Dyisas, det fati
i kanan gumatih.

Le-man fusuk Faylet di lam
gumnā gumukum, na tlōn Dyisas, manan di
kanan, Ga kā i Datū dad Dyu. Man Dyisas
di kanan, Sañk ani amda di ga, ku dad
dama tmulan di ga. Man Faylet, Detan Dyu
agu? I dad te di banwan na i dad amdatahi
fadi maba ga dini di dagu. Det kā i

nimoam. Man Dyisʌs, I dagu kabanwa isʌ dini di lam banwa ani. Ku i dagu kabanwa dini di lam banwa ani, i dagu dad fasak matong, du fyl la-la gu nʌba tʌ dad Dyu; bay i do kabanwa isʌ dini di lam banwa ani. Na ye man Faylet di kanan, Na ku see datʌ gʌ kadi? Man Dyisʌs, Agmanam sa agu datʌ. Du mdà ani to agu di tah i tanà du tmulan agu kaglut. Akdʌn to amnʌ di kaglut amlingʌ i do talù. Gman Faylet di kanan, Det i kaglut?

Kafngʌn talù ani lamwʌ kanan tʌ di dad Dyu le-man, na manan dala, Landʌ salà taangu di to ani. Gabay, nun sa gito balu, di du Mliusditah nun satu to falwa-gu di gamo; aknayʌ-yu falwa-gu di gamo i Datù dad Dyu? Amkit ala na manla, Isʌ to ani, bay Balabbas. I Balabbas ani satu to tmaku.

Mdà dee anwʌ Faylet Dyisʌs na klon

anfas. Na i dad sandalu sanlafilla i sual, na falsakla di kanan ulu, na hanla kanlawhla i klawah mitam akfulla. Na manla di kanan, Dayan, Datu i dad Dyu. Na kloja dmahi dun. Na klo ye lamwà Faylet leman, na manan di dala, Na ni, nabagu di game fyl faleyu gadà andà taangu salà di kanan. Klo Dyisas lamwà lamsak sanlaril sual di ulun, na li klawah mitam kthilà bawahan. Na man Faylet di dala, Ani sa i to. Kanto taad i gundatah radi na lè i gundatah sandalu, ankitija, na manja, Fnatakam di kdus, fnatakam di kdus. Man Faylet di dala, Anwa-yu kauan na fnatakyu di kdus, du landà taangu salà di kanan. Man dad Dyu di kanan, Nun gami tafid, na di gami tafid kanan fnati, duanan nimoen aktor Ngè.

i Dwata. Kanto ling^A Faylet i man ani, too matnù baling i klikoan; na klon le-man fusuk gatù di gumnl^A gumulkum, na man ku Dyis^As, Nl^A gumdaam? Gabay Dyis^As talà tmimal. Na man Faylet di kanan, L^A ga talù di dagu? Laam gad^A agu fanagmagan matak ga di kdus, na fanagmagan falw^A ga? Gman Dyis^As, Land^A tignaganam di dagu, ku is^A gable di ga md^A di tah; na di tah; na ani ku timto m^Aba do di ga, kanan i bong salà.

Md^A dee fanngabal Faylet kafalw^A ku Dyis^As, gabay dad Dyu amkit na manla, Ku falwaam i to ani is^A ga i flanlk Sisal. Ku timto mim^A kton datù tnatongan Sisal. Kanto ling^A Faylet dad man ani, nalakan Dyis^As lamw^A na sudangan di sudang galgumukum di banw^A dnagit ku Fabment, ku di Hiblu dagitan Gabbatha. Ani i du di kafatlagadla mim^A i

miliusditah, na di gnam odas; man Faylet
di dad Dyu, Ani Datu-yu. Gabay balingla
amkit, Fawagam, fawagam, fnatakam di
kdus. Man Faylet di dala; I gamo Datù
fnatakgu di kdus? I gumdatah fadi manan,
Landà gami dama datù alò Sisal. Kafngà
ye fabala Dyisas di dala du fnatakla di
kdus. Klola nwà Dyisas na nabala mawag.

Na salu kanan di tù naban i
kdusan di satu banwa dnagit tulan ulu,
na di Hiblu galman Golgotha. Dee
gumatakla dun di kdus, lè alwa daman di
kat kililan, na Dyisas afna-la di gutnge.
Klo Faylet matak i kdus; na ani i
batakan dun, Dyisas di Nasadet, Datù dad
Dyu. I batak ani galnasa i dàa dad Dyu,
dekan i banwa i gumatakla kui Dyisas di
kdus bag andadorg di banwala. Na ghatak

ani di Hiblu man Glik le-man Latin. Na man gumdatah fadi i dad Dyu ku Faylet, Nangam batak I Datù dad Dyu, gabay, Manan, agu Datù dad Dyu. Gman Faylet, Ku det i gbatakgu tagbatakgu.

Kanto fngʌ fnatak i dad sandalu Dyisʌs di kdus, anwʌ-la i kanan klawah, na nimo-la fat, man kat satu i sandalu. Le-la anwʌ kanan saul, na i saul ani landʌ tbelan, naballa mdà di tah flus tù di gusʌnan. Gmanla di ktola, Nangto knasè, gabay antak ato, ku timto gamwʌ dun. Du Talù Dwata agman di muna laan amsud, i gmanan, Tannga-la i do klawah di dala, na i do saul nantakla. Ani sa i nimð dad sandalu.

Dee di safed i kdus tadag yè Dyisʌs, lè i flanʌk yean libun, Madi yaan Klofas, le-man Madi Magdalina. Kanto tʌn Dyisʌs yean,

na lè i dad doan tadag di safedan i
toon kanbong nawa, manan di ku yean,
Libun nayam i ngaam lagi. Na manan
di doan, Nayam i yeam. Na mda dee naba
i doan Madi yè Dyisas tù di kanna guman.

Kafngä ani, i gadl Dyisas kdla
ani fanafngä, du i Talù Dwata, agman di
muna là amsud i gman, Maalinumgu. Na
dee i tukay namu fnd masam, na fanano-la
mafla i masam, na fkahla di tah hisaf,
na klola kah tù di baan. Kanto Dyisas
afngä anwà i masam, gmanan, Tafngä; na
klon afkudungan ulun na blen tù tah
tulusan.

Aknayl dad Dyu nang kah dad
lawahlä di kdus, du i du aye du
kafatlagadla, du kaftud, (du i du kaftud
amdatah du). Fnila ku Faylet ku tanfo-la

i dad fuadla na naba ala fawag. Klo i sandalu gatù na tanfo-la i dad fuadan satu muna na i galwà agfatak di kdus dama Dyisas. Kanto ala kal ku Dyisas tawanla tamati, na la-la gatfò i kanan dad fuad. Gabay i satu sandalu i nun kanan agas, andakan kilil Dyisas, na klo lamwà i lità man eel. Na kanan i mita dun agtulan, na i tulanan too glut, na i gadan i tulanan i too glut, du fyà too ga faglut. Du kdàa ani tamgimè du Talù Dwata agman di muna là amsud, Di kanan tulan laan atfò. Na gman le-man di Talù Dwata i là amsud, Alngalà ala di kanan i ndakla.

Kafngà ani Dyosef di Adimatiya, i satu dò Dyisas agbuni, du likò i dad Dyu, salu tò ku Faylet du fnin i lawàh Dyisas, na ble Faylet di kanan i knauyan. Amdà dee gatù na nwyan i lawàh Dyisas. Na nun satu te dnagit

ku Nikodemus, i to gatū ku Dyisas lam kifuh, gadee du mabla mal lè masbol alos, balfat falò lima kilo i blatan. Anwa-la i lawah Dyisas na nbadla i falnas bukay dama dad fya bun, du ani sa i kibò kalbang dad Dyu. Na i banwa i gumatak ku Dyisas di kdus nun gumala, na dee di gumala nun albang nilib, di landà to fillà tamen. Dee filla-la ku Dyisas du i du kafatlagad i dad Dyu, na lè i albang nilib amdadong.

Di tnanin du i linggu too amtek flafus tlabo kmifuh Madi Magdalina salu di tū di albang nilib, na taanen i batu tanwà di bà i albang nilib. Klon milah, ne kal tū di ku Simon Filiel, na i dñ i kanbung rawa Dyisas, na matan di dala, Tanwala i Gulngala di lam albang nilib, na la-mi gadà nà gumkahila dun. Kanto

mlinga Fitel na i satu dò Dyisas, salula tù di albang nilib. Kantola skuya, baling guna satu doan ku Fitel di thi di albang nilib. Kanton kudung maya tù lam albang nilib alà tañnan bukay falnas, bay laan kanan fusuk. Klo Simon Fitel kal na fusuk kanan di lam albang nilib; na tañnan i falnas bukay dee, na i masala futubla dun, mahal gumilà, laan masasatu i bukay falnas fungasla dun. Klo i satu doan ani, i muna kal, fusuk tù di lam albang nilib, na tañnan, na klon faglut; du la-la fagadà i Talù Dwata agman i kanan lè amtek amda di fati. Amda dee i dad dò Dyisas ani mulè tù di dala gumilà.

Gabay Madi tadag tù di alwa albang nilib, kmadew. Di kakadewan kudung kanan tù di lam albang nilib. Na tañnan alwa Salig i Dwata, kamlawah bukay, sudang di gumillà lawah

Dyisas, satu di ulu na satu di bli. Na manla di kanan, Libun, det i knadewam? Na manan di dala, duwanan tanabala mawag i dagu Gulngalà, na là gada-gu ku nl i gufila-la dun. Na kanton afniga talù, klon tmangel di kagolan, na tawanan Dyisas tadar, bay là dilan dun. Man Dyisas di kanan, Libun, det i knadewam? Timto fanngabalam? Maninawa Madi ku ald to mantay gumala, na manan di kanan, Flanak, ku nwlam fawag, tulnam do nl ga fillam dun, du klogu mwì dun. Man Dyisas di kanan, Madi. Kanto kmangel Madi, manan di kanan, Rabboni, i galman Mestadu. Man Dyisas di kanan, Nangam agu nagot, là agu fagatù di tah di Ma-gu. Gabay gatù ga di dad flanakgu, na manam di dala, myak agu tò di do Ma, na i gamo Ma, i do Dwata, na

gamo Dwata. Mè Madi Magdalina gatù na tnulanan i dad doan du tatanan i Gulngala, du ani sa i tulanan di kanan.

Di kaflabi i du aye, di tnanin du i linggu, na i tamagtakab i dad takab i gustifun dad doan, du likò alà dad Dyu, fusuk Dyisas na tadag di gutnga-la na manan di dala, Manak kal di gamo. Na kanto agman ani, fitan di dala i dad falalan na i kililan. I dad doan too alà lahw kantola tlaan i Gulngala. Le-man man Dyisas di dala, Manak kal di gamo. Du Ma-gu mdak do, ani lè tagamo dák. Na kanton agman ani, kanan lamnawa di dala, na manan dala, Dnawatyu Tulus i Dwata. Ku timto salà falwaam, galwà alà; na ku timto salà i tnagakam, tagak alà.

Gabay Tomas, i satu i gasfaloan alwa, dagitan Didimas, laan dee di kakal Dyisas.

Di dad dama doan manla di kanan, Tatlaanmi i Gulngala. Gabay manan di dala, La faglut agu. Silang faglut agu ku tangu i dalan i fatak di dad falalan, na kahgu i tnalo-gu di dalan i fatak di dad falalan, na kahgu i falalgu tu di kanan kilil.

Di gwalun du le i stifun dad do Dyisas na dee Tomas. Klon kal Dyisas, magtakab i dad takab, na tadag di gutnga na manan, Manak kal di gamo. Klon man ku Tomas, Afkaham dini i tnaloam, na nayam falalgu; na fkaham i falalem di kililgu; nang ga ti la smalig, gabay faglut ga. Na man Tomas di kanan, Gulngala-gu na i Dwatagu. Man Dyisas di kanan, Tomas, see du tatlaanam agu, tafaglut ga? Lahaw i to la mita do gabay toon faglut.

DΛΛ dama tandà nimð DyisΛs di safed
dad doan i là agbatak di lam liblu ani; gabay
ani i tagbatak du fyu faglut gΛ i DyisΛs i
Kdays, i Ngà Dwata lagi, na di kafaglutam nun
gΛ nawa di dagitan.

Kafnga ani lè fitΛ DyisΛs i kton
le-man di dad doan tÙ di mahan Tibediyas; na
ani kiboan fitΛ kton. Na dee di kdaala Simon
Fitel, na Tomas dagitan Didimas, na Natanyel
di banwa Kana di Galili, na i dad ngà Sebede
lagi, na alwa dama i dad doan. Man Simon
Fitel di dala, Smagè agu. Manla di kanan, Gami
magan di gΛ. Klola mdà na fusuk ala di awang;
gabay i kifuh aye landλ tì gwa-la.

Kanto kΛl i flafus tadag DyisΛs di
fantad. Gabay i dad doan là dila-la DyisΛs.
Klo man DyisΛs di dala, Dad ngà, nun gwa-yu
nalaf? Manla di kanan, Landaan. Na man DyisΛs

di dala, Batyu biyala sandi kwanan
awangyu, na kloyu mita. Klola mbat
i biyala na tala-la gagan ankut i
mlabung nalaf. Na ani i dd Dyisas
i toon kalbong nawa, manan ku Fitel,
Dunan Gulngala. Kanto linga Simon
Fitel kanan Gulngala alsakan klawahan
smage, (du là kamlawahan,) na batan
i kton tù di mahen. Na dad dama doan
mda di tukay awang, (du là ala mawag
di kilil falak, ala syam falal satu
mitlu,) damyol i biyalala afnö nalaf.

Kanto ala kal di kilil falak,
taanla fan, na i nalaf di tah lifoh.
Man Dyisas di dala, Nabayu dini i dad
dama nalaf i gwa-yu. Salu di tù
Simon Fitel na dyolan i biyala di tah
falak afnö i malbang nalaf, amlatuh

lima falò tlu. Na balù too dala, gabay i
biyala là ti malmo. Man Dyisas i dala,
Gadini gamo na kmaan. Landà i dad doan
gamsalak dun, Timto ga, du gada-la kanan
sa i Gulngala. Klo Dyisas gadee, na nwaan
i fan na blen di dala, na lè i nalaf. Ani
sa i gatlu dulè fita Dyisas i kton di dad
doan, amdà di ktekan di fati.

Kafngala kmaan, man Dyisas di ku
Simon Fitel, Simon, ngà Dyonas, kanbongam
nawa agu mdatah di dad ani? Manan di kanan,
Too Culngala; ga gmadà i kalbong nawagu ga.
Man Dyisas di kanan, Fankaanam i ngà
bilibiligu. Le-man manan di kanan di galwa
dulè, Simon, ngà Dyonas, kanbongam nawa agu?
Manan di kanan, Too Gulngala; ga gmadà i
kalbong nawagu ga. Man Dyisas di kanan,
Abnantayem i dad bilibiligu. Na man Dyisas

di kanan di gatlun dulè, Simor, ngà
Dyonas, kalbong nawan agu? Mlidù.
Fitel du snalakan kanan atlu d'ulè,
Kanbong newam agu. Na manan di ku
Dyisas, Gulngala, ga gmadla akdla; ga
gmadla kalbong newata ga. Man Dyisas
ku Fitel, Fankaanam dad bilibili.
Di kagluton, di kagluton, mangu di ga,
di kfalamim to gnaganam lamsak na magu
di kdla gusngem; gabay kantom tua
ankatam i sigalam, na dama to falsak
ga klawah, na maba ga di la knaylam
gusnge. I gmanan ani fanlingnan ku
det i fatin i magdayan di Dwata. Na
kafnga agman ani, gmanan di kanan,
Laloam agu.

Kangel samfulè Fitel, taan
i do too kanbong nawa Dyisas magin dala,

na i satu mled di kfʌ Dyisʌs di kakaanla
gmanan, Gulngalà, timto to i fanfalmogʌ?
Kanto tʌn Fitel kanan, manan ku Dyisʌs,
Gulngalà, man i to ani? Gman Dyisʌs di
kanan, Ku aye i do knayʌ afgafat kal di
kasfule-gu, det aye di gʌ? Tadol ga do.
I gman ani ambal di dad flanʌkan, i doan
ani laan kanan mati; gabay là ti gman
Dyisʌs di kanan, là gʌ mati, gabay gmanan,
Ku knayʌ-gu fgafat kal di kasfule-gu, det
aye di gʌ?

Ani sa i dò Dyisʌs i gamtulan di
kdʌn, na i gambatak kdʌn ani; na gada-to i
kanan agman too glut.

Gabay nun dʌn i nimò Dyisʌs là agbatak,
ku ti agbatak fandamgu i banwa ani landʌ
gumkah i dad liblu gugbatak. Amen.

John 18, 19, 20, 21

Lammi salu gatù di admasal, nun satu libun fasak sasλ tulus, smitong gami, i mλba bong kagwλ di mestadun di dad aktulanan ukul. Salngad aktadolan ku Fal na gami, na mkit manan, I dad to ani fasak i Mdatah Dwata i fita di gito dalan kagalwà. Nimoan ani di daa du. Gabay Fal too rlidù, ablaling na talù dj tulus, Dakta ga di dagit Dyisas Kdays, lamwà ga di libun aye. Na klo lamwà di odas aye.

Na kanto tλn i dad mestadun talandλ gwa-la di nimoan, ani kanfa-la Fal man Silas, na dyolla ala tu di gummlà gumusay i dad ganlal. Na tanabala ala di dad ganlal na gmanla, Dad to ani, dad Dyu sa, mangaw di gito banwa. Na tamdø ala balu i lè fyà di tafid gito dad Doman, na la-to dnawat na ganbat. Na sdulè tadaq i mlabung dad to, na knasè dad ganlal dala klawah, na dakla anfas ala. Na kantola afnga anfas daa

dulè ala, batla ala tù di lam bilanggù,
na fananla to mantay bilanggù di toon
naya ala. Na kanto anwà i to funungla
dun, fafusukan ala tù di too lam i
bilanggù, na fkahan i bli-la di lam
fantung.

Na i gutngà kifuh Fal le-man
Silas admasal ala na mlingag di Dwata.
Na i dad to bilanggù mlinga dala. Amdà
dee kanto kal i bong linol na i
gutadag i bilanggù mingok; na i dad takab
mafwas, na kdla sankali dad to bilanggù
amkah. Na gukat i to rantay i bilanggù
di kakudangan. Na tllnan i bilanggù
tamafwas, klon amwà i sundangan du fanan
fnati i kton, du man i nawan i dad to
bnilanggù tamilah. Gabay tankit Fal na
gmanan, Nangam fatdok i ktom du dini

gami. Klon tamlo i salò, na klon milah fusuk
tù lam kankal, na fugan kanan safed Fal man
Sillas. Na naban alà lamwà, na manan, Dad
flank, det i kibo-gu fyu galwà agu? Gmanila
di kanan, Faglut ga di Guingala Dyisas Kdays,
na klom galwà, ga, na kdàa lam gumnlam. Na
tnulanla di kanan i Talù Gulngala, na di
kdàala di lam gumnà. Na anwan alà di odas
aye di lam kifuh, na naloban i dad saayla na
tabaftis kanan na kalbong dad daman. Na
nabon alà di kanan gumnà, na fan kaan alà; na
lahaw alà, du tafaglut alà di Dwata.

Acts 16:16 - 34